

تدوین الگوی عوامل مؤثر بر نخبه‌پروری در ورزش ایران

علی زیبوری^۱ - مژگان خدامرادپور^۲ - مظفر یکتایار^{۳*} - طیبه زرگر^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران ۲.
استادیار گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران ۳. دانشیار گروه
تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران ۴. استادیار گروه تربیت بدنی و
علوم ورزشی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
(تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۲۹، تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۳/۰۱)

چکیده

تحقیق حاضر با هدف نهایی تدوین الگوی عوامل مؤثر بر نخبه‌پروری در ورزش ایران انجام گرفت. روش تحقیق، کیفی بود که با استفاده از طرح سیستماتیک نظریه داده‌بنیاد انجام گرفت. بدین‌منظور با انجام مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته با ۱۴ نفر از مطلعان کلیدی ورزش نخبه که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده بودند، ۱۴۱ مفهوم اولیه طی فرایند کدگذاری باز گردآوری شدند و از درون آنها ۷ کد گزینشی و ۱۷ کد محوری استخراج شد. در مرحله کدگذاری محوری، پیوند میان این مقوله‌ها تحت عناوین شرایط علی شامل توسعه‌ای، زیرساخت‌های ورزش نخبه و حمایت از رشد و پرورش ورزشکاران؛ شرایط زمینه‌ای شامل: نوآوری در کسب دانش، دانش عمومی و مدیریت استعداد؛ شرایط مداخله‌گر شامل فرهنگ سیاسی، شایستگی و ارتباطات؛ استراتژی‌ها شامل: پژوهشی، کارامدی سیستم مالی، توانمندسازی و انگیزشی بود. در ادامه و در مرحله کدگذاری انتخابی، یک‌یک اجزای پارادایم کدگذاری تشریح شدند؛ سیر داستان ترسیم شد و نظریه تدوین و ارائه شد. پیشنهاد می‌شود در راستای نخبه‌پروری در ورزش ایران، نه فقط به کیفیت سیاست‌ها، بلکه به میزان کارایی و اثربخشی آن در راستای پوشش اهداف سازمانی باید توجه داشت.

واژه‌های کلیدی

سیاست، شایستگی، فرهنگ سیاسی، نخبه‌پروری.

مقدمه

در اوایل سده بیست و یکم، ورزش نخبه^۱ به‌طور فزاینده‌ای به یک اولویت در سیاست ورزشی برخی کشورها تبدیل شد (۱). توسعه چشمگیر ورزش نخبگان چین، علاقه محققان بین‌المللی را به توصیف و درک نهادها و عوامل محرک این سیاست موفق ورزشی جلب کرده است (۲). با این حال افزایش هزینه‌های مورد نیاز برای دستیابی به موفقیت‌های ورزشی نخبگان سبب می‌شود که دولت‌ها درگیر محیط ناپایدار و با رقابت صعودی شوند و این امر موجب افزایش هزینه‌های آنها می‌شود (۱). از سوی دیگر، با توجه به رقابت جهانی در ورزش، ورزش در طول زمان از یک موضوع خصوصی (شامل تلاش و ابتکار ورزشکاران، مربیان و سازمان‌های ورزشی) به نگرانی عمومی که شامل سیاست‌های دولت است، تکامل یافته است. در سال‌های اخیر، دولت‌ها به‌طور مستقیم در سیاست‌هایی که به‌منظور بهبود رقابت‌های بین‌المللی کشورهای خود و تقویت نهادهای سازسی سیستم ورزشی نخبه بوده، مداخله کرده‌اند (۳،۴). نیسل^۲ (۲۰۲۱) معتقد است در ورزش‌های نخبه نسبت به دستاوردهای ورزش‌های همگانی، چه در بین کشورها و چه در طول زمان، تنوع بیشتری وجود دارد. همچنین تفاوت‌های مهمی در پروفایل‌های ورزشی کشورهای اتحادیه اروپا وجود دارد. وی نتیجه گرفت کشورهایی که به نرخ‌های بسیار بالایی از مشارکت ورزشی دست یافته‌اند، با یک مبادله بین موفقیت خطرناک المپیک و مشارکت گسترده‌تر، اما پایدار، در ورزش روبه‌رو هستند. نظام جامع تربیت ورزشکاران نخبه وجوه و جنبه‌های مختلفی مانند ابزار و امکانات کیفیت مربیگری ساختار اداری و اجرایی حمایت‌های مالی و به‌ویژه استعدادیابی را در برمی‌گیرد. با وجود این همه این جنبه‌ها تحت تأثیر

متغیر کلان‌تری است و آن سمت و سوی جهت‌گیری‌های سیاسی دولت در رابطه با ورزش نخبه است (۵). فاناهاشی^۳ و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی فراملی با عنوان «ارزش‌گذاری موفقیت ورزشی نخبگان با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط» دریافتند که دولت‌ها می‌توانند توسعه ورزش نخبه را همزمان با آگاهی از مقبولیت عموم مردم از چنین سرمایه‌گذاری، ترویج کند. بنابراین سازمان‌های ورزشی باید با مدیریت اعتماد (مانند افزایش شفافیت، اقدامات ضد فساد) ابتکار عمل را در دست گیرند. بی‌اعتمادی به دستگاه‌های حاکم بر ورزش شدیدترین تهدید صنعت ورزش محسوب می‌شود (۶).

به‌عبارتی، موفقیت‌های بین‌المللی از طریق سیاست عمومی با اتخاذ رویکرد راهبردی به پیشرفت ورزشکار به‌دست می‌آید. این امر منجر به افزایش رقابت در ورزش‌های بین‌المللی با سرمایه‌گذاری گسترده توسط دولت‌ها از طریق کمک‌های مالی آنها می‌شود (۷). با این وجود، نباید از نقش و تأثیرگذاری افکار عمومی بر سیاست‌ها در کشور غافل ماند؛ چراکه پذیرش و مقبولیت سیاست‌های ورزشی توسط مردم می‌تواند یکی از زمینه‌های تحقیقاتی بالقوه باشد و تلاش برای درک نگرش عمومی نسبت به سیاست‌های ورزشی را فراهم می‌نماید. وجود سطح بالایی از حمایت عمومی برای موفقیت ورزشی به‌عنوان یکی از منابع مورد نیاز برای توسعه موفق یک سیستم ورزشی نخبه لازم است (۸).

ورزش در دنیای امروز جایگاه ویژه‌ای در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه دارد، تا جایی که در این جوامع، کارشناسان بر این باورند که توسعه اقتصادی و اجتماعی نیازمند ارتقا و توسعه ورزش در جامعه است. بر همین اساس مسئولان و رهبران رده‌بالا با توجهی خاص

سیاست‌های مربوط به آن توسط افراد جامعه، اهمیت پرداختن به این پژوهش را نمایان می‌سازد.

به‌طور کلی در عصر کنونی صنعت ورزش برای سیاستگذاران اهمیتی دوچندان یافته است؛ چراکه با استفاده از ورزش اهداف گوناگونی در مسیر بهبود اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، رفاهی و سلامتی دنبال می‌شود و در صورت وجود مدیریت و ساختاری صحیح می‌توان به این اهداف دست پیدا کرد. به عبارت دیگر، امروزه فراگیر شدن صنعت ورزش، به عنوان ابزاری برای توسعه در ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و غیره مطرح است، از این رو لزوم تبیین عوامل مؤثر در رشد و توسعه این ابزار می‌تواند در نیل به اهداف و سیاست‌های راهبردی کشورها مؤثر واقع شود (۱۱).

یکی از راه‌های رشد و توسعه ورزش کشور، اهمیت دادن به ورزش نخبه‌ای، نخبگان ورزشی و سیاست‌های مرتبط با آنان است. ارتقای ورزش نخبه به‌عنوان راهبرد ملی معمولاً بر این تفکر است که موفقیت‌های فردی و تیمی در مسابقات ورزشی مهم، نتایج وسیعی را به‌وجود می‌آورد (۸). نتایج تحقیقات نیز در این زمینه بیشتر دال بر اهمیت موضوع است برای مثال گرین^۱ (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان «قدرت، سیاست و اولویت‌های سیاسی: توسعه نخبگان ورزشی در کانادا و انگلستان» به بررسی روابط دولت و آژانس‌های دولتی با سازمان‌های ورزشی ملی در کانادا و ارگان‌های ملی مدیریت ورزش در انگلستان پرداخت و طبق نتایج به‌دست‌آمده اذعان داشت که توجه به سیاست نخبگان ورزش در هر دو کشور مورد توجه قرار گرفته است (۱۲).

نیسل (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «تعادل مشارکت ورزش‌های همگانی و عملکرد ورزشی نخبگان» بیان کرد مشارکت ورزش‌های همگانی در گروه‌هایی با استانداردهای

طرح‌ها و برنامه‌های ورزشی را با جدیت دنبال می‌کنند و با تدوین برنامه‌های جامع و بلندمدت به دنبال تحول و پیشرفت هستند. در اغلب کشورها، استفاده از تجربه و دانش قهرمانان و نخبگان ورزش که طی سال‌های متمادی حضور در میدان‌های مختلف ورزشی و ممارست در این عرصه به‌دست آمده است، در اولویت قرار می‌گیرد. اما در کشور ما جایگاه مطلوبی برای نخبگان ورزشی در نظر گرفته نشده است و اگر قرار بر استفاده از سرمایه‌های ورزش باشد، باید دایره بسته مدیریت در ورزش کشور گشوده شود تا جایی برای قهرمانان ملی، المپیک و نخبگان ورزشی مهیا شود. به همین سبب در چند سال اخیر صحبت درباره فرار مغزها در عرصه علم بسیار شنیده شده و در حال حاضر ظاهراً ضرورت پرداختن به بحث فرار نخبگان ورزشی از فضای ورزش و تربیت بدنی کشور نیز بیش از پیش احساس می‌شود (۹). ورزش به‌دلیل تأثیراتی که بر حوزه عمومی می‌گذارد، مورد توجه حکومت‌ها قرار گرفته است تا از طریق آن بتوانند عرصه عمومی را به کنترل خود درآورند. ورزش نیز گاه آگاهانه و یا ناآگاهانه راهبری سیاست و ایدئولوژی رسمی را پذیرفته و گاه به ابزار و عرصه‌ای برای ابزار مخالفت تبدیل شده است (۱۰). توانایی ورزش در بسیج عمومی و تهییج احساسات، بهره‌گیری از آن به‌منظور توسعه اقتصادی، تبلیغات رسانه‌ای و ایجاد مشروعیت و ملت‌سازی و همگرایی ملی جذابیت‌های ویژه دیگری اند که حکومت‌ها را در توجه به ورزش ناگزیر ساخته است. خلق مفاهیم جدیدی چون سیاست ورزشی، بازی سیاسی و دیپلماسی ورزشی بین قدرت‌های درگیر در عرصه سیاست بین‌الملل نشان از خلق عرصه جدیدی برای تعاملات سیاسی در چهره‌ای متفاوت از میدان جنگ با مذاکرات سیاسی عریان دارد (۸، ۱۰). این توانایی ورزش در خصوص تأثیرگذاری بر نگرش و افکار عمومی و مورد توجه بودن ورزش و

اسلامی ایران از دیدگاه نخبگان است (۱۴). نتایج تحقیق محمدی ترکمانی و همکاران (۱۳۹۵) با عنوان «سبک زندگی ورزشکاران نخبه ایرانی ارائه یک نظریه داده‌بنیاد» نشان داد که مهم‌ترین نگرانی‌های مشارکت‌کنندگان عبارت بود از رعایت نشدن اصول حرفه‌ای در زندگی آنان، مقوله محوری پژوهش (تفکر حرفه‌ای) و فرایند اجتماعی پایه پژوهش (حرکت به سمت حرفه‌ای‌گرایی)، به‌عنوان دیگر مقولات سبک زندگی تعیین شدند که تحت تأثیر تفکر حرفه‌ای قرار می‌گیرند (۱۵). بنابراین بر اساس اینکه تاکنون الگوی جامعی برای نخبه‌پروری در ورزش وجود نداشته است، این تحقیق سعی دارد خلأ پژوهش را مرتفع سازد. از این‌رو با در نظر گرفتن نقش افکار عمومی بر سیاست‌های ورزشی، نتایج این پژوهش می‌تواند الگوی مناسبی برای نخبه‌پروری در ورزش ایران ایجاد کند. در صورتی که مؤلفه‌های سیستم نخبه‌پروری در کشور شناسایی شود، متولیان ورزش کشور همچون وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون‌های ورزشی و حتی مسئولان ورزش وزارت آموزش و پرورش و مراکز آموزش عالی می‌توانند آنها را در تصمیمات خود لحاظ کنند. از این‌رو تأکید بر یافته‌های این پژوهش برای سیاست‌گذاران ورزش نخبه می‌تواند نقشه راهی باشد تا با اطلاعات مدون تصمیم‌گیری‌های راهبردی خود را انجام دهند. با این توضیحات، هدف غایی تحقیق حاضر، پاسخ به این پرسش است که الگوی عوامل مؤثر بر نخبه‌پروری در ورزش ایران چگونه است؟

روش‌شناسی تحقیق

تحقیق حاضر کیفی و به لحاظ ماهیت جزو تحقیقات اکتشافی و کاربردی است. همچنین در فاز مطالعه کیفی از نظریه داده‌بنیاد^۲ رویکرد نظام‌مند استفاده شد. برای گردآوری اطلاعات از ابزار مصاحبه باز استفاده شده است.

زندگی و درآمد نسبتاً برتر، فرصت‌های ورزشی بهتر، هزینه‌های ورزشی عمومی بالاتر و هزینه‌های بیشتر خانواده برای ورزش بیشتر است. در مقابل، موفقیت ورزشی نخبگان بالاتر نه تنها نیازمند فرصت‌های ورزشی خوب است، بلکه به حمایت مالی عمومی نیز وابسته است. نتایج مطالعه مکینن^۱ و همکاران (۲۰۱۹)، در تحقیقی با عنوان «تجزیه و تحلیل تغییرات ساختاری در شبکه سیاست ورزشی فنلاند از سال ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۷» نشان دادند که با وجود تغییر در ساختارهای سازمانی در سیستم ورزشی و همچنین در الگوهای حاکمیتی ایالتی، بازیگران شبکه سیاست ورزش تغییر نکرده‌اند، یعنی ساختار شبکه خود را در سطح افراد دوباره تکرار کرده است (۱۳). دیرایک و بوسچر (۲۰۱۹) پژوهشی تحت عنوان «تأثیرات اجتماعی احتمالی ناشی از ورزش نخبه: یک چارچوب مفهومی» انجام دادند و این‌گونه استدلال کردند که تأثیرات بالقوه اجتماعی که گمان می‌رود توسط ورزش نخبگان برانگیخته شده است، شناسایی، اما هنوز هم به‌خوبی درک نشده است (۱). بخشی چناری و همکاران (۱۳۹۸) در تحقیقی آمیخته با عنوان «ارائه راهکارهایی برای توانمندسازی و ارتقای دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران» بیان کردند که بازبینی و بازنگری آیین‌نامه‌های اجرایی نهادهای ورزشی (وزارت ورزش، کمیته ملی المپیک و ...) برگزاری جلسات هماهنگی بین وزارت ورزش و وزارت خارجه به‌عنوان متولیان اصلی دیپلماسی ورزشی، آموزش مدیران سیاسی - ورزشی کشور با اصول اولیه تعاملات بین‌المللی در سطح جهانی، تدوین و اجرای یک برنامه جامع و علمی در جهت گسترش و ارتقای دیپلماسی ورزشی، تعریف و تبیین مفهوم دیپلماسی ورزشی به دستگاه‌ها و نهادهای دولتی فعال در حوزه دیپلماسی عمومی، راهکارهای مهم در توانمندسازی و تقویت دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی جمهوری

نهایی پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه ایران براساس رویکرد داده‌بنیاد طراحی شد. در این پژوهش، به‌علت وضوح مراحل و شیوه‌های کدگذاری، از رویکرد سیستماتیک استفاده شده است. فرایند اصلی در تکنیک نظریه داده‌بنیاد به‌عنوان روش تحلیل داده‌ها، فرایند کدگذاری داده‌های خام و استخراج مقوله‌های اصلی و روابط بین آنها در چارچوب یک نظریه پژوهشگر ساخته است و از سه شیوه کدگذاری استفاده می‌شود: کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی.

برای سنجش روایی، یافته‌های تحقیق به افراد مصاحبه‌شونده ارائه شد و نظریات افراد به‌کار گرفته شد. در انتها، پژوهش حاضر توسط استادان بازبینی و مطالعه و مواردی برای تغییر یا اصلاح نظر نهایی بیان شد. پایایی داده‌های پژوهش از طریق ارائه تمامی مراحل تصمیمات پژوهشگران و همچنین ارائه تمامی داده‌های خام، کدها، داده‌های تحلیل‌شده فرایند مطالعه، مقوله‌ها، سؤال‌ها و اهداف اولیه در اختیار استادان صاحب‌نظر و با حسابرسی دقیق استادان، درستی تمام مراحل پژوهش مورد پذیرش و تأیید قرار گرفت. برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک دانشجوی مقطع دکتری آمار درخواست شد تا به‌عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت کند، آموزش‌ها و روش‌های لازم جهت کدگذاری مصاحبه‌ها به ایشان انتقال داده شد. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در نظر دو نفر هم مشابه هستند، با عنوان «توافق» و کدهای غیرمشابه با عنوان «عدم توافق» مشخص می‌شوند. سپس محقق به‌همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون‌موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به‌کار می‌رود با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد که مطابق این فرمول مقدار پایایی برابر با ۰/۸۳ بود.

جامعه آماری این پژوهش، ورزشکاران با سابقه قهرمانی المپیک و جهان، استادان دانشگاه آشنا به موضوع ورزش نخبه و متخصصان و خبرگان حوزه ورزش نخبه بودند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش در بخش کیفی، از نوع نمونه‌گیری پژوهش‌های کیفی است و با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری هدفمند شاخص اشباع نظری نسبت به نمونه‌گیری از جامعه پژوهش اقدام شد. به این منظور با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، ۱۲ نفر از خبرگان شناسایی و مورد مصاحبه قرار گرفتند. از افرادی که مورد مصاحبه قرار گرفته بودند، خواسته شد سایر افرادی را که در وضعیت مشابهی‌اند و می‌توانند اطلاعات بیشتری ارائه بدهند، معرفی کنند و از آنها نیز مصاحبه به عمل آمد. این کار تا زمانی که محقق دریافت که اطلاعات دریافتی تکراری هستند و به اطلاعات بیشتری نخواهد رسید ادامه پیدا کرد که اصطلاحاً در پژوهش‌های کیفی به آن شاخص اشباع نظری^۲ گفته می‌شود. با توجه به مراحل و فرایندهای گفته‌شده ۱۴ نفر از کارشناسان و خبرگان مورد مصاحبه‌های باز و عمیق به مدت ۶۰ تا ۱۰۰ دقیقه قرار گرفتند. اگرچه از مصاحبه نهم داده‌های گردآوری‌شده به اشباع نظری رسیدند، اما جهت اطمینان بیشتر مصاحبه‌ها تا نفر دوازدهم ادامه پیدا کردند. برای اجرای پژوهش حاضر، پس از طراحی سؤالات کلی و تدوین پروتکل مصاحبه، مصاحبه‌های عمیق با صاحب‌نظران انجام گرفت. پس از پایان هر مصاحبه، محتوای آن به‌صورت کامل بر روی کاغذ پیاده‌سازی و اقدام به کدگذاری اولیه داده‌ها شد تا مفاهیم اولیه استخراج شوند. بعد از رسیدن به اشباع به مطالعه عمیق‌تر مبانی نظری و تحقیقات پیشین شد تا از ترکیب آنها با تجربیات پژوهشگر و نظرهای صاحب‌نظران نسبت به طراحی مدل اقدام شود. مدل طراحی‌شده در اختیار صاحب‌نظران قرار گرفت و پس از دریافت پیشنهادها و نظرهای آنها در مورد طبقه‌بندی مقوله‌ها و مفاهیم، مدل

$$\text{درصد توافقی} = \frac{\text{تعداد توافقات} * 2}{\text{تعداد کل کدها}} * 100\%$$

درون موضوعی

جدول ۱. نتایج بررسی پایایی

ردیف	شماره مصاحبه	تعداد توافقی	تعداد کل کدها	مجموع درصد
۱	۳	۶	۱۳	۰/۹۲
۲	۵	۶	۱۴	۰/۸۵
۳	۹	۵	۱۱	۰/۹۱
کل	-	۱۷	۳۸	۰/۸۹

یافته‌های تحقیق

جدول ۲ ویژگی‌های مصاحبه‌شوندگان را توصیف می‌کند.

جدول ۲. توصیف جنسیت، سابقه مدیریت و رشته تخصصی مصاحبه‌شوندگان

رشته تخصصی	سابقه مدیریت در ورزش (قهرمانی)		جنسیت		تعداد مصاحبه‌شوندگان
	۱۰ تا ۱۵ سال	بیش از ۱۵ سال	مرد	زن	
سایر	۲	۵	۸	۶	۱۴
مدیریت	۲	۷	۸	۶	۱۴
علوم ورزشی	۲	۷	۸	۶	۱۴

درصد آنها تحصیلات مرتبط با علوم ورزشی، ۲۵ درصد مدیریت و

۱۶/۶۷ درصد سایر رشته‌های تحصیلی داشته‌اند.

نتایج تحلیل داده‌ها با استفاده از سه روش کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی که شرح کامل آن در بخش روش‌شناسی آمد، در جدول ۳ مشاهده می‌شود.

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد ۳۳/۳۳ درصد مصاحبه‌شوندگان

زن و ۶۶/۶۷ درصد آنها مرد هستند. همچنین بیشترین میزان در

سابقه مدیریت در ورزش مربوط به سابقه بیش از ۱۵ سال با ۳۳/۳۳

درصد و کمترین آن مربوط به ۱ تا ۵ سال با ۱۰ درصد بوده است.

بررسی رشته تخصصی مصاحبه‌شوندگان نیز نشان می‌دهد ۵۸

جدول ۳. کدبندی مصاحبه‌های تحقیق

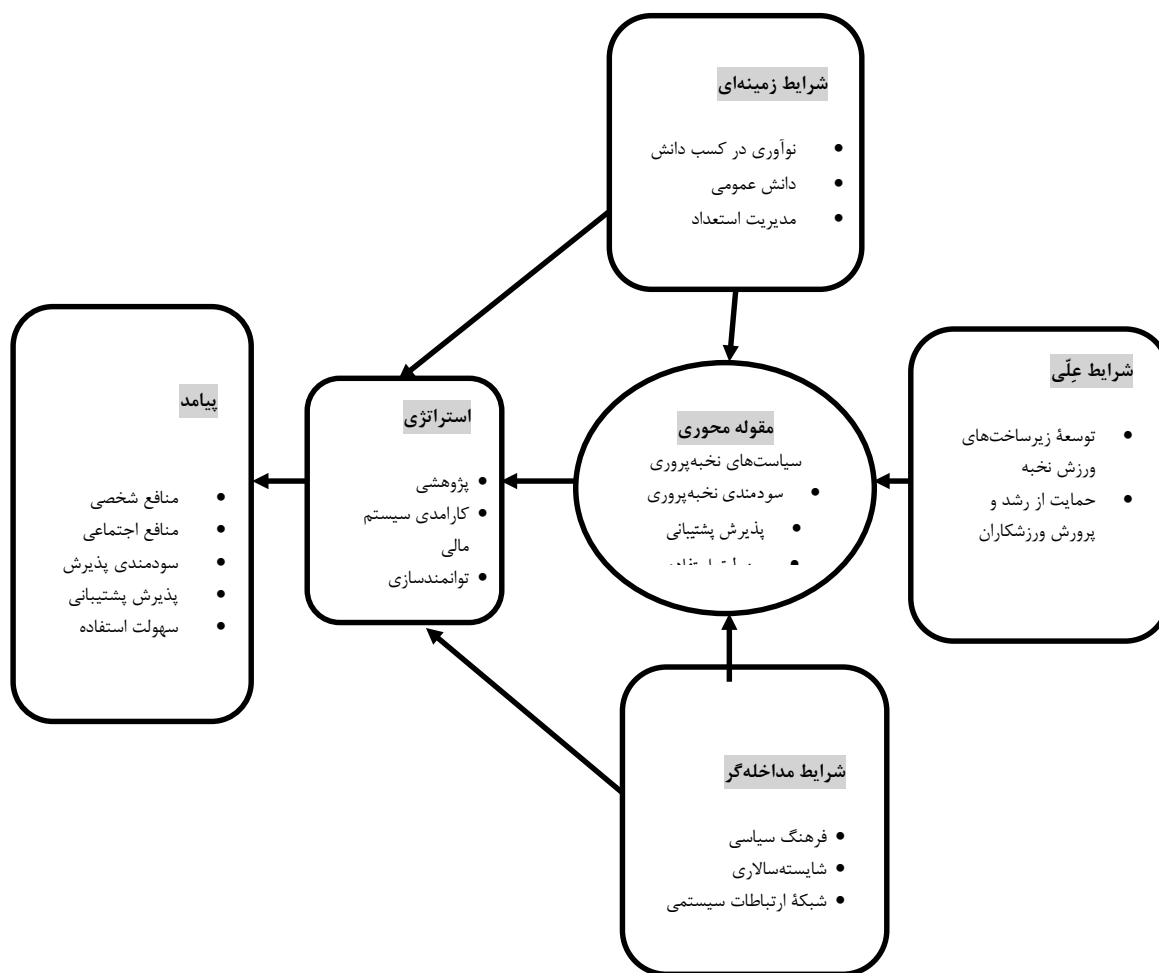
مقولات	مفاهیم	فراوانی کدها	کد اولیه	
شرایط علی	توسعه زیرساخت‌های ورزش	۸	توسعه تسهیلات ورزش نخبه	
		۶	ایجاد مراکز تمرینی ملی	
		۷	فراهم کردن خدمات حمایتی متخصصان ورزشی	
	شرایط علی	نخبه	۵	حمایت‌های علوم ورزشی و طب ورزشی
			۸	سرمایه‌گذاری در ورزش نخبه
			۵	کیفیت روابط مربیان و ورزشکاران
			۶	فرصت‌های برابر
شرایط علی	حمایت از رشد و پرورش ورزشکاران	۵	حمایت از ورزشکاران آسیب‌دیده	
		۶	حمایت از ورزشکاران تمام وقت	
		۷	حمایت از ورزشکاران بازنشسته	
شرایط تسهیل‌گر	نوآوری در کسب دانش	۶	وجود فناوری پیشرفته ورزشی	

		۴	وجود منابع اطلاعاتی در دانشکده‌های علوم ورزشی
		۶	وجود سیستم‌های نرم‌افزاری جدید
دانش عمومی		۵	دانش عمومی در مورد موفقیت در ورزش نخبه
		۸	آگاهی عمومی در مدیریت امور آموزشی
		۵	دانش و اطلاعات ورزشکاران در درک ورزش نخبه
مدیریت استعداد		۱۰	وجود دانش استعدادیابی ورزشی
		۶	رشد دانش علم تمرین
فرهنگ سیاسی		۸	فرهنگ استبدادی
		۱۰	بی‌ثباتی سیاست‌ها
		۶	مشارکت‌گریزی
محدودیت‌ها	شایسته‌سالاری	۷	پیچیدگی و ابهام
		۵	بی‌عدالتی
	۷	رابطه‌سالاری	
	۸	جناح‌گرایی	
	شبکه ارتباطات سیستمی	۶	ضعف ارتباط بین سیاست‌ها و سازمان
۷		بدبین بودن به روابط بین سیاستگذاران و مدیران	
۸		اجرایی	
۶		شفاف نبودن روابط ضعف برنامه‌ریزی برای ایجاد روابط	
سیاست‌های زمینه‌ای	پژوهشی	۷	ارتقای همایش‌های علمی در زمینه ورزش نخبه
		۹	افزایش پژوهش‌های مؤثر بر توسعه ورزش نخبه
	کارآمدی سیستم مالی	۹	ارائه پاداش مادی به ورزشکاران نخبه
		۱۰	تأکید بر حمایت مالی پژوهشگران ورزش نخبه
		۱۰	حمایت از ورزشکاران، قهرمان و مدال‌آوران
	۵	فراهم کردن شرایط تحصیلی رایگان ورزشکاران نخبه	
استراتژی‌ها	توانمندسازی	۶	برگزاری دوره‌های توانمندسازی مربیان در زمینه ورزش نخبه
		۷	ورزش نخبه
	انگیزشی	۵	ارتقای کیفی سطح ورزشکاران نخبه توجه به داوران نخبه در سطح ملی
		۶	ارتقای فرهنگ مشارکت
		۶	شفافیت سیاستگذاری‌ها
	۷	شفافیت روابط بین سیاستگذاران	
	۸	رعایت عدالت در سیاستگذاری‌ها	
	۷	مستحکم‌سازی ارتباطات بین سیاست‌ها و سازمان	
پیامدها	منافع شخصی	۸	احساس غرور
		۶	شادی
		۵	هویت‌یابی
	منافع اجتماعی	۸	دیده شدن در جهان
		۸	افزایش غرور ملی
	۹	افزایش مشارکت ورزشی	
	۶	بهبود اقتصادی	
	۶	بهبود وجهه اجتماعی	
سیاست‌های نخبه‌پروری	سودمندی پذیرش	۷	مؤثر بودن سیاست‌ها در هدایت ورزشکاران نخبه
		۵	کاهش خطای تصمیم‌گیری
		۷	افزایش کیفیت کار سازمان

پذیرش پشتیبانی	۷	پشتیبانی از تمامی وظایف سازمان
	۶	اتصال تمامی واحدها از طریق سیاست‌ها
	۵	درک سیاست‌ها توسط همه کارکنان
سهولت استفاده	۸	رضایت‌بخش بودن سرعت تصمیم‌گیری
	۸	سهولت در انجام وظایف کارکنان

برخاسته از نظریه داده‌بنیاد را برای پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه جمهوری اسلامی ایران را نشان می‌دهد.

پس از کدگذاری و طبقه‌بندی داده‌ها، مدل نهایی تحقیق براساس مدل پیشنهادی کوربین و استراوس (۲۰۰۸) طراحی و تدوین شد. شکل ۲ مدل مفهومی

شکل ۱. مدل پارادایمی تحقیق

ورزش و سیاست نیز دو جزء لاینفک از یکدیگر محسوب می‌شوند؛ به‌گونه‌ای که تعامل ورزش و سیاست در عصر جدید به یکی از موضوعات مهم تبدیل شده است و حکومت‌ها می‌کوشند تا از ظرفیت‌های آن به بهانه‌های

بحث و نتیجه‌گیری

بی‌شک ورزش ابزاری است که می‌تواند مانع رشد تک‌بعدی ذهنی شود. به همین دلیل برقراری نسبتی درست میان ورزش و نخبگی اهمیتی فراوان دارد (۱۸). از طرفی،

محبوب و مطرح در جامعه نسبت به مسائل مختلف می‌تواند الگویی برای طرفدارانشان باشد و برعکس وجود عادات صحیح در زندگی ورزشکاران بر روی جوانان و نوجوانان تأثیر مثبت خواهد داشت (۱۵).

در خصوص توسعه تسهیلات ورزش نخبه باید شرایطی فراهم شود که در آن ورزشکاران ویژگی‌های نخبه بودن را بهتر درک کنند. در این زمینه ایجاد مراکز تمرینی ملی برای ورزشکاران یکی از این موارد است. زمانی که این مراکز شکل بگیرد، به تبع ورزشکاران نخبه میدانی برای تمرین و توسعه فعالیت‌های خود دارند. البته علاوه بر مورد ذکر شده باید خدمات حمایتی متخصصان ورزشی فراهم باشد. باید اقداماتی برای رشد و توسعه اماکن ورزشی، تلاش برای خصوصی‌سازی در ورزش و برنامه‌های حمایتی و تشویقی منظم (مانند بورس تحصیلی) و غیرمنظم (مشوق‌های مادی) برای ورزشکاران است. با این همه برای نیل به اهداف کلان ورزش کشور لازم است سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات به خوبی مکتوب شوند، استمرار و ثبات داشته باشند و نتایج آنها نیز ارزیابی و بازبینی شود تا همه کارشناسان و دست‌اندرکاران بتوانند در این زمینه ایفای وظیفه کنند. به‌طور خلاصه، سازمان‌های ورزشی باید بتوانند از ظرفیت‌های توسعه اجتماعی و فرهنگی در برنامه‌های توسعه کشور بهره‌برداری کنند و مبنای توسعه ورزش را فراهم آورند. این حمایت‌ها باید در زمینه‌های مختلف شکل بگیرد. به‌طور مثال حمایت‌های علوم ورزشی و طب ورزشی می‌تواند در ورزش نخبه ایران مؤثر واقع شود. در راستای حمایت‌های معنوی نیز می‌توان به کیفیت روابط مربیان و ورزشکاران اشاره کرد. این رابطه در صورتی که رابطه قوی و مشارکتی باشد، می‌تواند در ورزش نخبه نقش اساسی‌تری داشته باشد. به این صورت باید سرمایه‌گذاری‌های لازم در ورزش نخبه انجام گیرد. بهره‌برداری از تجربه و دانش قهرمانان و نخبگان ورزش که طی سال‌های متمادی حضور

مختلف بهره گیرند، مهم‌ترین کار ویژه سیاست ورزش کنترل و جهت‌دهی به افکار عمومی، نشان دادن چهره‌ای کارآمد از دولت و در نهایت ملت‌سازی است (۱۰). از این رو هدف از پژوهش حاضر طراحی الگوی عوامل مؤثر بر ورزش نخبه ایران بود.

بر اساس یافته‌های پژوهش عوامل علی مؤثر بر پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه شامل مقوله اصلی اعتماد و مؤلفه‌های توسعه زیرساخت‌های ورزش نخبه و حمایت از رشد و پرورش ورزشکاران است. از آنجا که دولتمردان به‌ویژه در نظام‌های ایدئولوژیک از آنجا که بین وفاداری به نظام سیاسی و آگاهی از مبانی ایدئولوژی حاکم رابطه مستقیمی برقرار می‌کنند و چون بسیاری از قهرمانان ورزشی از این آگاهی‌ها بی‌بهره‌اند، اعتماد چندانی بدانها وجود ندارد و تمایل به اینکه آنها را در چارچوب گفتمان حاکمیت نگه‌دارند و همراه با امتیازات و تشریفات خاص کنترل کنند، بسیار بیش از آن است که آنها را به‌عنوان الگوهای اجتماعی‌سیاسی و حتی اخلاقی مطرح سازند (۱۰). در فرهنگ علم ورزش و تمرین نخبه به فردی گفته می‌شود که مستعدتر، برتر یا تمرین‌کرده‌تر از دیگران باشد. پس مفهوم نخبگی در ورزش ارتباط تنگاتنگی با ورزش‌های قهرمانی و حرفه‌ای دارد و ورزشکارانی را که دست‌کم در سطح لیگ‌های برتر کشوری فعالیت می‌کنند، می‌توان جزو ورزشکاران نخبه محسوب کرد. ورزشکاران نخبه در هر جامعه که از آنان با عنوان ستاره‌های ورزشی یاد می‌شود، نقش الگویی برای افراد مختلف جامعه، به‌ویژه نوجوانان و جوانان دارند و بسیاری از کودکان و نوجوانان با الگو قرار دادن ورزشکاران محبوب خود آرزو دارند در آینده به ستاره‌هایی معروف در رشته‌های مختلف ورزشی تبدیل شوند و از منافعی همچون شهرت و محبوبیت و کسب درآمد بهره‌مند شوند. علاوه بر تأثیر نقش الگویی ورزشکاران در گرایش افراد مختلف به ورزش، رفتار و عقاید ورزشکاران

در میدان‌های مختلف ورزشی و ممارست در این عرصه به‌دست آمده است، در اغلب کشورها در اولویت قرار می‌گیرد. در این کشورها برای رسیدن یک ورزشکار به قهرمانی از هر نظر سرمایه‌گذاری می‌شود، اما از این هزینه پس از اتمام دوران قهرمانی وی برای پرورش نسل بعدی ورزشکاران بهره برده می‌شود. در واقع قهرمانان و نخبگان ورزش در مربیگری و مدیریت به‌کار گرفته می‌شوند تا از این طریق دایره بهره‌وری از افراد باتجربه ورزشی گسترش یابد.

حمایت از رشد و پرورش ورزشکاران از مهم‌ترین دلایل پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه است. بالطبع ورزشکاران باید فرصت‌های برابر برای ادامه فعالیت‌های ورزشی داشته باشند. از این‌رو نه‌تنها در زمان قهرمانی، بلکه در تمامی ادوار باید ورزشکاران مورد حمایت قرار گیرند. از این‌رو حمایت از ورزشکاران آسیب‌دیده به‌دلیل اینکه سرمایه انسانی ما در زمینه ورزشی‌اند، حتماً یکی از دلایل پذیرش سیاست‌های نخبگی است. علاوه‌بر این حمایت از ورزشکاران تمام وقتی که به‌دلیل حجم فعالیت‌های تمرینی زیاد قادر به انجام کار و شغل دیگری نیستند، از عوامل علی مؤثر بر پذیرش سیاست‌هاست. نه‌تنها این ورزشکاران، بلکه حمایت از ورزشکاران بازنشسته می‌تواند از عوامل اصلی در این زمینه باشد. چون اگر این حمایت شکل نگیرد، ماهیت نخبگی ورزشکاران با موانع جدی روبرو خواهد شد.

این یافته‌ها با نتایج دی بوسچر و همکاران (۲۰۱۹) و فانهاشی و همکاران (۲۰۱۵) همسو بود (۱، ۸) بر این اساس دی بوسچر و همکاران (۲۰۱۹) در بررسی سیاست‌ها و برنامه‌های آموزش و پرورش ورزشکاران نخبه در ۱۶ کشور به این نتیجه رسیدند که از میان نه عامل در نظر گرفته‌شده در این پرسشنامه که شامل سازماندهی ساختار ورزش، منابع مالی، فراهم کردن شرایط برای ورزش، فراهم کردن شرایط تمرینی مناسب، توسعه و ارتقای دانش مربیان،

برگزاری رقابت‌های تدارکاتی و انجام پژوهش‌های علمی مناسب بود؛ عامل‌های منابع مالی، حمایت از ورزشکاران، شرایط تمرینی و توسعه دانش مربیان از عوامل اصلی در توسعه ورزشکاران نخبه است. به‌عبارتی، موفقیت‌های بین‌المللی از طریق سیاست عمومی با اتخاذ یک رویکرد راهبردی به پیشرفت ورزشکار به‌دست می‌آید. این امر به افزایش رقابت در ورزش‌های بین‌المللی با سرمایه‌گذاری گسترده توسط دولت‌ها از طریق کمک‌های مالی آنها منجر می‌شود (۷). در شرایط امروزی در کشور و با توجه به اهمیت تصمیمات و سیاست‌ها در دنیای ورزش، پذیرش عمومی سیاست‌های ورزش نخبه نیازمند حمایت جامعه است. از این‌رو مدیران و سیاستگذاران باید بتوانند با تصمیمات درست و براساس نظرات جامعه به‌دنبال جلوگیری از تلف شدن سرمایه‌های مالی و انسانی، به‌دست آوردن مزایای ناشی از موفقیت‌های ملی و بین‌المللی و همچنین بالا بردن پرچم کشور بر قله ورزش جهان باشند و این جز با حمایت عمومی جامعه به‌دست نخواهد آمد. البته دلایل علی به‌تنهایی نمی‌توانند پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه را در پی داشته باشند، بلکه باید شرایط زمینه‌ای آن را وجود داشته باشد. بر اساس یافته‌های پژوهش مؤلفه‌های نوآوری در کسب دانش، دانش عمومی و مدیریت استعداد می‌توانند به‌عنوان شرایط زمینه‌ای به‌کار برده شوند که در این صورت در پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه تسهیل ایجاد شود. از این‌رو در خصوص نوآوری در کسب دانش باید به مواردی نظیر وجود فناوری پیشرفته ورزشی مانند فناوری‌های هوشمندانه اشاره کرد. این فناوری‌ها به ارتقای کیفیت و بهبود رکوردها کمک می‌کند که منابع دانشی برای تأمین این فناوری‌ها باید وجود داشته باشد. امروزه بسیاری از سازمان‌های ورزشی پذیرفته‌اند که نیروهای متخصص و حرفه‌ای مانند متخصصان تغذیه و روانشناسی ورزشی می‌توانند در این زمینه موفق عمل کنند

صالحی‌پور (۱۳۹۷) و هژبری و همکاران (۱۳۹۰) بود (۵،۲۰).

موارد و دلایل پذیرش ورزش نخبه و زمینه‌های لازم برای توسعه آن مطرح شد؛ اما هر برنامه‌ای موانعی نیز دارد که به‌عنوان یک محدودیت می‌تواند مسیر پیشرفت برنامه را تحت تأثیر قرار دهد. بر اساس یافته‌های پژوهش محدودیت‌های پذیرش سیاست ورزش نخبه مربوط به عوامل فرهنگ سیاسی، شایستگی‌ها و ارتباطات خواهد بود. منظور از فرهنگ سیاسی، فرهنگ استبدادی است که در برخی سازمان‌های ورزشی وجود دارد. همچنین این مفهوم مواردی مانند بی‌ثباتی سیاست‌ها، مشارکت‌گریزی، پیچیدگی و ابهام و بی‌عدالتی را در پی دارد. این مسئله سبب می‌شود سیاست‌ها دچار تغییراتی شوند که مبتنی بر دیدگاه فرد در سازمان است. از این رو هرچه در سازمان تصمیم‌های مدیران، یکجانبه و بر اساس دیدگاه مستبدانه باشد و نوعی ابهام و پیچیدگی در فرایند اجرای آن وجود داشته باشد، آن سازمان در انتقال سیاست‌های خود ناکارآمدتر خواهد بود، زیرا نه‌تنها در مشارکت بخش‌های مختلف نیروی انسانی توفیقی نداشته، بلکه سبب بی‌ثباتی نیز شده است. البته این مورد با مانعی دیگری به نام شایسته‌سالاری در ارتباط است. این مورد در سازمان‌های امروزی بیشتر به چشم می‌خورد و مانع بسیار مهمی برای درک و پذیرش سیاست‌های سازمانی است چه در این حالت فعالیت‌ها و مناسب بر اساس رابطه بین افراد شکل می‌گیرد، نه بر اساس شایستگی‌های آنها. همچنین این عدم شایستگی تا جایی پیش خواهد رفت که سبب جناح‌گرایی در سازمان می‌شود و گروه‌های مختلفی را شکل می‌دهد که هر کدام دارای تفکرات مستقل از هم خواهند بود که در پیشبرد اهداف سازمانی مشکل ایجاد خواهد کرد. در پایان مهم‌ترین مانع که کاملاً در سازمان می‌تواند مشهود باشد، مربوط به ارتباطات سازمانی است. زمانی که ضعف ارتباط

و کلیه سطوح ورزش نیز باید بکوشند که فعالیت خود را حرفه‌ای سازند. بنابراین لازم است یک سیستم آموزشی کاملاً تخصصی و حرفه‌ای طراحی کرد و سازمان‌های ورزشی باید با ظرفیت‌های آموزشی و فناوری مناسب به این موضوع توجه و از آن حمایت کنند. وجود منابع اطلاعاتی در مراکز تحقیقاتی علوم ورزشی از اصلی‌ترین منابع دانشی برای این مورد می‌تواند باشد. همچنین در عصر جدید وجود سیستم‌های نرم‌افزاری جدید از دیگر منابعی است که می‌تواند کسب دانش را با نوآوری در هم آویزد. از این رو تمام این نوآوری‌ها باید در جهشی قرار گیرد که دانش عمومی در مورد موفقیت در ورزش نخبه و همچنین آگاهی عمومی در مدیریت امور آموزشی و دانش و اطلاعات ورزشکاران در درک ورزش نخبه را به‌وجود آورد. افکار عمومی یک نیروی سیاسی است که بخشی از نیروی درونی یک ملت را تشکیل می‌دهد. این نیروی درونی در قانون اساسی هیچ کشوری پیش‌بینی نشده؛ اما برای تحکیم و یا تخریب قدرت نقش مهمی را ایفا می‌کند. با شناخت الگوی حاکم بر افکار عمومی یک جامعه می‌توان رفتارهای مردم آن جامعه را در آینده و در حوادث گوناگون پیش‌بینی کرد. این امر برای حاکمان و سیاسیون از یک طرف و جامعه‌شناسان و روان‌شناسان اجتماعی بسیار حائز اهمیت است (۱۹)، نباید از نقش و تأثیرگذاری افکار عمومی بر سیاست‌ها در کشور غافل ماند؛ چون سطح بالایی از حمایت عمومی برای موفقیت ورزشی به‌عنوان یکی از منابع مورد نیاز برای توسعه موفق یک سیستم ورزشی نخبه است (۸). ما زمانی می‌توانیم بگوییم که در پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه موفق بوده‌ایم که علاوه بر منابع دانشی خلاقانه به مدیریت استعداد نیز توجه لازم را داشته باشیم. از این رو دانش باید در راستای استعدادیابی ورزشی و دانش علم تمرین قرار گیرد که در این صورت بیشترین پذیرش را در پی خواهد داشت. این یافته‌ها همسو با نتایج پژوهش رضایی و

سیاست‌گذاری‌ها، شفافیت روابط بین سیاستگذاران، رعایت عدالت در سیاست‌گذاری‌ها و مستحکم‌سازی ارتباطات بین سیاست‌ها و سازمان انجام داد. به عقیده فاناهاشی و همکاران (۲۰۲۰) نیز سازمان‌های ورزشی، باید با مدیریت اعتماد (مانند افزایش شفافیت، اقدامات ضد فساد) ابتکار عمل را در دست گیرند. عدم اعتماد به دستگاه‌های حاکم بر ورزش شدیدترین تهدید صنعت ورزش محسوب می‌شود (۶). این یافته‌ها با تحقیقات بخشی چناری و همکاران (۱۳۹۷)، جوادی‌پور و رهبری (۱۳۹۶) و رضایی و صالحی‌پور (۱۳۹۷) همسو بود (۱۴،۲۰،۲۲). هژبری و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیق مروری خود با عنوان «سیاست‌های ورزش نخبه در کشورهای آمریکا و کانادا» به بررسی رویکرد سیاست‌های کشورهای آمریکا و کانادا در رابطه با ورزش نخبه پرداختند و بیان کردند که نظام جامع تربیت ورزشکاران نخبه وجوه و جنبه‌های مختلفی مانند ابزار و امکانات کیفیت مربیگری ساختار اداری و اجرایی حمایت‌های مالی و به‌ویژه استعدادیابی را در برمی‌گیرد. با وجود همه این جنبه‌ها تحت تأثیر متغیر کلان‌تری است و آن سمت و سوی جهت‌گیری‌های سیاسی دولت در رابطه با ورزش نخبه است. آگاهی از سیاست‌های ورزش نخبه در برخی کشورهای توسعه‌یافته که به نتایج مطلوبی دست یافته‌اند، نوعی یادگیری سیاست‌گذاری به‌شمار می‌آید، در واقع استفاده از تجارب جهانی راه میان‌بری است که می‌تواند هزینه دستیابی به توسعه ورزش نخبه را کاهش دهد (۵).

بخشی از توسعه ورزش با مفهوم توسعه ورزش قهرمانی و پرورش ورزشکاران نخبه گره خورده است. گرین (۲۰۰۵) توسعه ورزش قهرمانی را تعامل سه فرایند انتخاب و ورود ورزشکار به سیستم ورزش نخبه، رشد و پیشرفت ورزشکار و در نهایت حفظ و نگهداری او می‌داند (۴). پیامدهای

بین سیاست‌ها و سازمان وجود داشته باشد؛ یعنی سیاست‌ها همسو با اهداف سازمانی نباشد و افراد به روابط بین سیاستگذاران و مدیران اجرایی بدبین باشند. شفاف نبودن روابط و ضعف برنامه‌ریزی برای ایجاد روابط مثبت می‌تواند به مشکلات ارتباطی منتهی شود. این یافته‌ها با نتایج تحقیق نظری و تابش (۱۳۹۸)، محمدی ترکمانی و همکاران (۱۳۹۵) و تان^۱ و همکاران (۲۰۱۹) همسو بود (۷، ۱۶، ۱۵).

در راستای پیشبرد پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه بر اساس عوامل علی، زمینه‌ها و موانع، راهبردهایی ارائه خواهد شد که پیامدهای مطلوبی داشته باشند. بر اساس یافته‌های این پژوهش، سیاست‌های زمینه‌ای و ارتقای کیفی از راهبردهای مؤثر بر پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه است. از این‌رو برای اینکه سیاست‌های زمینه‌ای را به کار ببریم، باید اقدامات پژوهشی و مالی را عملی کنیم. سیاست‌های پژوهشی شامل ارتقای همایش‌های علمی در زمینه ورزش نخبه، افزایش پژوهش‌های مؤثر بر توسعه ورزش نخبه است. موفقیت ورزشکار یا تیم به ظرفیت عملکرد سیستم مالی و اثربخشی و کارآمدی این سیستم در استفاده از تمامی منابع مرتبط با ورزش نخبه وابستگی بسیاری دارد. تأکید بر حمایت مالی پژوهشگران ورزش نخبه، حمایت از ورزشکاران، قهرمان و مدال‌آوران و فراهم کردن شرایط تحصیلی رایگان برای ورزشکاران نخبه است. در خصوص راهبرد ارتقای کیفی نیز به مواردی مانند توانمندسازی راهبردهای انگیزشی متوسل می‌شویم. راهبردهای توانمندسازی به برگزاری دوره‌های توانمندسازی مربیان در زمینه ورزش نخبه، ارتقای کیفی سطح ورزشکاران نخبه و توجه به داوران نخبه در سطح ملی اشاره دارد و در نهایت به مهم‌ترین عامل یعنی انگیزش متمرکز می‌شویم. در این زمینه باید اقداماتی نظیر ارتقای فرهنگ مشارکت، شفافیت

رویدادهای بزرگ ورزشی بین‌المللی همچون جام جهانی فوتبال یا بازی‌های المپیک برای اهداف گسترده خود در خصوص کسب قدرت، ثروت و افزایش منزلت بین‌المللی استفاده کنند. برای افزایش پذیرش عمومی سیاست‌های ورزش، سیاستگذاران باید بر مزایای اجتماعی و ارزش‌هایی که حاصل از ارتقای سیاست‌ها و متغیرهاست، تمرکز کنند. توسعه قابلیت‌های ورزشکاران که به‌عنوان الگوهای جامعه عمل می‌کنند، از الزامات حیاتی سیستم فعلی ورزش است، زیرا این ساختار تأثیر کلی بر پذیرش عمومی دارد (۱). همچنین مهم‌ترین پیامد آن به پذیرش سیاست‌ها اشاره دارد و سودمندی پذیرش را طلب می‌کند. این پیامدها نشان می‌دهند که سیاست‌ها در هدایت ورزشکاران نخبه می‌توانند مؤثر واقع شوند. همچنین زمانی که چارچوب مناسبی وجود داشته باشد، خطای تصمیم‌گیری کاهش می‌یابد و در نهایت سبب افزایش کیفیت کار سازمان می‌شود. این یافته‌ها با نتایج قلی‌پور و همکاران (۱۳۹۳) همسوست (۲۳).

با نگاهی گذرا به نتایج تحقیق می‌توان چنین استنباط کرد که ورزش نخبه در ایران هنوز جایگاه خاص و درخور ارزش خویش را نیافته است و حتی برخی صاحب‌نظران در بخش مصاحبه اذعان کردند که این مقوله هنوز به‌درستی در ایران تعریف و تبیین نشده است. یکی از مصاحبه‌شوندگان بیان کرد: «ورزش نخبه هنوز در کشور ما با ورزش قهرمانی اشتباه گرفته می‌شود، تعریف مشخصی از ورزش نخبه توسط صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران ورزش کشور صورت نگرفته است. اولین گام در پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه در کشورمان از نظر اینجانب، تعریف مشخص و واضحی از ورزش نخبه در کشور و بومی‌سازی مدل ورزش نخبه ایران است». از این‌رو ابتدا باید تعریفی مشخص از ورزش نخبه صورت گیرد و سپس شرایط علی، مداخله‌گر و... بررسی و تبیین شود. بنابراین پیشنهاد

استفاده از مدل پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه می‌تواند در جنبه‌های مختلف درک موفقیت و پذیرش سیاست‌ها حاصل شود. با فروپاشی تدریجی نظام سختگیرانه و تا اندازه‌ای غیراخلاقی رایج در کشورهای اروپایی شرقی در رابطه با شناسایی و گزینش استعداد‌های ورزشی و تربیت اجباری آنها به‌منظور استفاده اجباری در راستای تحقق اهداف سیاسی و اقتصادی نظام حکومتی آنان، تا اندازه‌ای ناپسندی و زشتی افکار عمومی در جهان نسبت به این امر زدوده شده است. از این‌رو امروز شاهد هستیم که بیشتر کشورهای صنعتی و توسعه‌یافته در دنیا به طرق مختلف سعی در تربیت و معرفی قهرمانان ورزشی، به‌عنوان نمادی از پیشرفت و توسعه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی خود دارند. درک موفقیت به مواردی مانند احساس غرور، احساس شادی و هویت‌یابی اشاره دارد و در عین حال جنبه‌های اجتماعی آن شامل بهبود اقتصادی، بهبود وجهه اجتماعی، دیده شدن در جهان، افزایش غرور ملی و افزایش مشارکت ورزشی است. با پیشرفت روزافزون علم و فناوری، ورزش نیز از این قافله عقب نمانده، به‌طوری‌که نسبت به سال‌های قبل رکوردهای خارق‌العاده‌ای بر جای گذاشته است. در دنیای کنونی که عرصه رقابت در زمینه علم و فناوری بین کشورهای مختلف است، ورزش وسیله‌ای برای اعلان برتری محسوب می‌شود و کشورها از آن به‌عنوان ابزاری برای بیان پیشرفت خود استفاده می‌کنند. در گذر از این جریان‌ات پرداختن به اصول علمی ورزش جهت سیر پله‌های ترقی نه‌تنها طبیعی، بلکه ضروری است. یکی از منابع قدرت نرم کشورها، ورزش است. در این چارچوب، ورزش ارتباط نزدیکی با سیاست پیدا کرده و به یک موضوع روابط بین‌المللی تبدیل شده است. کارکردهای بین‌المللی ورزش، به‌منزله یک منبع قدرت نرم آن را به ابزار سیاست خارجی و دیپلماسی عمومی تبدیل کرده، به‌طوری‌که کشورها سعی دارند از ورزش به‌ویژه ورزش‌هایی که جنبه بین‌المللی دارد و نیز

دیگران به آنها اعتماد کنند. پیشنهاد می‌شود صداقت در تمامی مراحل سیاستگذاری حاکم باشد.

پیشنهاد‌های پژوهشی

- بررسی پیامدهای تأکید بر ورزش نخبه در ایران
- تبیین بسترهای توسعه ورزش نخبه در ایران
- طراحی الگوی شاخص‌های سازمانی موثر بر

بهبود ورزش نخبه

- ارائه برنامه راهبردی توسعه ورزش نخبه

محدودیت‌های پژوهش

از عمده‌ترین محدودیت‌ها در زمینه تحقیق کیفی همکاری پایین برخی از خبرگان و متخصصان در انجام مصاحبه‌ها و در نتیجه طولانی شدن زمان تحقیق است که نیازمند فرهنگ‌سازی در این زمینه است.

تشکر و قدردانی

از تمامی متخصصان، مشارکت‌کنندگان و خبرگان بخش تربیت بدنی کشور که در فرایند مصاحبه و جمع‌آوری اطلاعات همکاری صمیمانه‌ای با تیم تحقیق داشتند، تشکر و قدردانی می‌شود.

می‌شود در زمینه پذیرش سیاست‌های ورزش نخبه اقدامات راهبردی در جهت درک سیاست‌ها و اجرای اصولی آنها انجام شود. از این‌رو توجه و تأکید بر مدل شناسایی شده می‌تواند به‌عنوان راهنمایی برای سیاستگذاران باشد. موارد ذیل با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شوند:

- در دستور کار سازمان‌های ورزشی مرتبط با ورزش نخبه، تأمین مراکز تمرینی ملی و خدمات حمایتی قرار گیرد. این سیاست باید بر راستای رشته‌های ورزشی طراحی و تدوین شود. از این‌رو سرمایه‌گذاری در ورزش نخبه باید بر اصولی حاکم باشد که پذیرش سیاست‌ها را تسهیل کند.

- اقداماتی نظیر آگاه‌سازی و آگاهی‌بخشی از طریق رسانه‌ها و مطبوعات و اجرای مراسم و همایش‌های تخصصی در خصوص ارتقای دانش عمومی مرتبط با سیاست‌های ورزش نخبه انجام گیرد.

- فرهنگ مشارکت ارتقا یابد. استفاده از نظرهای ورزشکاران و مربیان و کادرهای اجرایی در ورزش نخبه می‌تواند به این امر کمک کند. همچنین شفافیت در سیاستگذاری و روابط بین مدیران وجود داشته باشد. این امر کمک شایان توجهی به پذیرش سیاست‌ها از جانب رده‌های پایین‌تر سازمانی و ورزشکاران خواهد کرد.

- همچنین سیاست‌ها باید همراستا با اهداف سازمانی باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود نه‌فقط به کیفیت سیاست‌ها، بلکه به میزان کارایی و اثربخشی آن در راستای پوشش اهداف سازمانی باید توجه داشت.

پیشنهاد‌های کلی در این خصوص حاکی از آن است که در جهت پذیرش سیاست‌ها اولین اقدام اعتمادسازی است که باید در رأس تمامی اقدامات قرار گیرد. مهم‌ترین رکن این اقدام، شفافیت در سیاست‌هاست و اینکه همراستا با اهداف باشد. در این خصوص باید خاطرنشان کرد که در صورت اشتباه مدیران باید به اشتباه خود اقرار کنند که

References

1. Doosti, M., Ghasemi, S., & Heidari, M. Relationship between organizational culture and organizational entrepreneurship among the staff of general office of sport and youth of Zanjan province. *International research. Journal of management sciences*, 2019, 1(2), 51-57.
2. Mäkinen, J., Lämsä, J., & Lehtonen, K. The analysis of structural changes in Finnish sport policy network from 1989 to 2017. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 2019 11(4), 561-583.
3. Corbin, J., Strauss, A., & Strauss, A. L. "Basics of qualitative research. 2015. Sage.
4. Green, M., & Houlihan, B. *Elite sport development: Policy learning and political priorities*. 2005. New York, NY: Routledge.
5. Bergsgard, N. A; Houlihan, B., Mangset, P., Nødland, S. I., & Rommetvedt, H. *Sport policy: A comparative analysis of stability and change*. 2017, Oxford: Butterworth-Heinemann
6. [Green](#), M. Power, Policy, and Political Priorities: Elite Sport Development in Canada and the United Kingdom. *Sociology of Sport Journal*, 2020, 21(4), 378-396.
7. Tan, T.C., Zheng, J., & Dickson, G. Policy transfer in elite sport development: the case of elite swimming in China. *European Sport Management Quarterly*, 2019, 19(5), 645-665
8. Funahashi, H., Shibli, S., Sotiriadou, P., Mäkinen, J., Dijk, B., & De Bosscher, V. Valuing elite sport success using the contingent valuation method: A transnational study. *Sport management review*, 2020, 23(3), 548-562.
9. Gholipoor, A., Shahbazi, M., Bagherzadeh, F. 'Surveying of Causal Attributions of Elite and Sub – Elite Male Athletes in Individual Sports (from the Perspective of Athletes and Coaches)', *Journal of Motor Learning and Movement* 2014, 6(2), pp. 161-182. doi: 10.22059/jmlm.2014.50455
10. Ahmadian, S. Closed circle of sports management (where is the place of sports elites?). 2009. Jam Jam News Agency, <http://jamejamonline.ir/sport/670500115638924623>
11. Sajadi, S Ahmad., Rasekh, N., Razavi, S., Dousti, M. Comparative Study of Sport Structure in Iran and European Countries. *Strategic Studies on Youth ans Sports*, 2017; 16(36): 23-42. Fazeli, Habib. Sports and identity politics. *Political Science*, 2012. 7 (2), 151-174
12. Ma, Y., & Kurscheidt, M. The National Games of China as a governance instrument in Chinese elite sport: an institutional and agency analysis. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 2019, 11(4), 679-699.
13. Shibli, S., De Bosscher, V., van Bottenburg, M. Measuring and forecasting elite sporting success. *Routledge Handbook of Sport Policy*. 2013, Abingdon: Routledge, pp. 212– 224.
14. Bakhshi Chenari, A., Goodarzi, M., Sajjadi, S., Jalali Farahani, M. Solutions for Empowering and Promoting Sport Diplomacy in Foreign Policy of Islamic Republic of Iran. *Communication Management in Sport Media*, 2019; 6(3): 15-22. doi: 10.30473/jsm.2019.42932.1288

15. Nazari, R., Tabesh, S. The Challenge of Iran's Sport development with Non Systematic Talent identification approach and elite Approach. *Sport Management and Development*, 2019; 8(1): 1-14. doi: 10.22124/jsmd.1970.3435
16. Mohamadi Torkamani, E., Bagheri, Q., Zarei Matin, H., Moeini, H., Khanifar, H. Iranian Elite Athlete's Lifestyles (Providing a Grounded Theory). *Research on Educational Sport*, 2016; 4(11): 71-96. doi: 10.22089/res.2016.846
17. De Rycke, J., & De Bosscher, V. Mapping the potential societal impacts triggered by elite sport: a conceptual framework. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 2019, 11(3), 485-502.
18. National Elite Foundation. Sports elite or sports elite. 2015. <https://www.bmn.ir/fa-IR/News>
19. Anwari, M R. Factors affecting the formation of public opinion. 2012. Fars news, <https://www.farsnews.com/news>.
20. Rezaei, S and Salehipour, M . Analysis of effective factors on the development of Iran's sports industry with a data-based approach. *Human Resource Management in Sport*, 2018. 6 (1), 89-107.
21. Hozhabri, K; Rayhani, M and Ramezani Nejad, R. Elite sports policies in the United States and Canada. 2012. Tehran. The first national conference on sports talent.
22. Javadipour, M., Rahbari, S. Identification of the Components Effective on Policy-Making in Sport for All in Iran. *Science and Technology Policy Letters*, 2017; 07(3): 75-84.
23. Mohammadpour, A. The Method of Philosophical and Practical Foundations of the Combined Research Method in the Social and Behavioral Sciences, 2011 Tehran: Sociologists
24. Funahashi, H., De Bosscher, V., Mano, Y. Understanding public acceptance of elite sport policy in Japan: a structural equation modeling approach. *European Sport Management Quarterly*, 2015, 15(4): 478-504.
25. NESSEL, K. Balancing mass sports participation and elite sports performance: heterogeneity of the EU countries. *Journal of Physical Education and Sport @JPES*, 2021, Vol 21 (Suppl. issue 2), Art 146 pp 1156 – 1164.
26. Bazargan Harandi, A. Introduction to qualitative and mixed research methods. 2020, Tehran: Didar.

Developing a Model of Effective Factors on Elite Development in Iranian Sports

Ali Zivari¹- Mozhgan Khodamoradpour² - Mozafar Yektayar^{*3} -
Taiebeh Zargar⁴

1.PhD Student of Physical education and Sport Science Department, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran 2. Assistant Professor of Physical education and Sport Science Department, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran 3.Associate Professor of Physical education and Sport Science Department, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran(Corresponding author)4. Assistant Professor of Physical education and Sport Science Department, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
(Received:2022/01/19;Accepted:2022/05/22)

Abstract

The present research was conducted with the aim of developing a model of effective factors on elite developing in Iranian sports. The research method was qualitative according to the type of data used that systematic grounded theory was performed. Therefore, by conducting in-depth and semi-structured interviews with 12 key elite sports informants who were selected using purposive sampling, 141 basic concepts were extracted during the coding process and then 7 selection codes and 17 Axial codes was extracted. At the core coding stage, the link between these categories under the headings of causal conditions included: development, elite sports infrastructure and support for the growth and development of athletes; Background conditions included: innovation in knowledge acquisition, general knowledge and talent management; Interfering conditions include: political culture, competence and communication; Strategies included: research, financial system efficiency, empowerment and motivation. Then, in the selective coding stage, one of the components of the coding paradigm was described; the course of the story was drawn and the theory was formulated and presented. It is suggested that not only the quality of policies, but also their efficiency and effectiveness in covering organizational goals should be considered.

Keywords

Competence, Elite Development, Politics, Political Culture.

---

* Corresponding author: Email:myektayar@gmail.com; Tel:+989183716838